

→ Havlíčkův Brod ← Havlíčkův Brod je přitažlivé, staromilné město, jehož historie sahá až k počátku 13. století. Původní vesnička při stříbrných dolech se stala městem s královskými výsadami a vlastním horním zákoníkem. Město založil mocný šlechtický rod Lychtenburkové

zřejmě někdy mezi lety 1251 a 1268, jak dokládá zmínka v listu olomouckého biskupa Bruna z roku 1256. Prvním vlastníkem města byl mocný Smil feudál z Lichtenburka, lokátorem, tj. zakladatelem města pak jeho příbuzný, královský mincmistr Eberhart. Uspořádání státní správy

a také místní horní zákoník byl vydán tzv. Brodským privilegiem z roku 1278, které městu udělily synové Smila z Lichtenburka. Rozvoj horního podnikání a s ním rozvoj trval několik také města bouřlivý však pouhých desetiletí. V roce 1319 získává město vyšší maršálek

Království českého Jindřich z Lipé. Najdeme je již po 800 let na řece Sázavě v oblasti obdařené mnohými přírodními krásami Českomoravské vrchoviny. Ve druhé polovině čtrnáctého století dochází k rychlému střídání majitelů: král císař Karel IV., Buček z Poděbrad, Vítek

z Landštejna a Čeněk nakonec z Vartenberka. V roce 1436 koupil panství lipnické pán Mikuláš Trčka z Lípy a ve až obyvatelé byli tohoto roku vlastnictví do Brodu rodu 1561, kdy jejich majiteli stali pánové z Li. V roce 1422 byl Německý Brod napaden a dobyt husity a veškeré

mužské obyvatelstvo pobito. V 16. století dochází opět k rozkvětu novému města. Došlo k posílení hradebních zdí, ve městě působí též významná česko-bratrská škola. Brodským měšťanům se konečně podařilo domoci se významných městských privilegií. V roce 1565 získali

→ ← □ obylé

→ osada

↑ i

↓ 5

↑ ině

□

↓ d □ městské

□ ∞

↑ i

↑

1 2 3 4 5 6 7 8

↑ nejv

↓

↑ 7

→ 14. ↑ k

□ ∞ ↑ o

□

1 2 3 4 5 6 7 8 9

↑ se □ Thurnu

↓

□ ↑

↑ č

→ měšťanům

↓ m

konečně potvrzení práv a svobod, jako měla královská města, a roku 1566 právo užívat nový městský znak. Brod byl několikrát obsazen vojsky obou stran a vydrancován Švédy. Vrcholný rozvoj brodu byl pak bohužel přerván třicetiletou válkou. Stejně těžce tak město zasáhly

┌┐

└┘

┌B┐

└┘

cholerové epidemie v letech 1624 a 1649 i patent vydaný císařem Ferdinandem II. příkazující nekatholickému obyvatelstvu přestup na evangelickou víru. V důsledku všech těchto událostí došlo k silnému zbytku obyvatel města a válce najdeme takto v Brodě na 200 prázdných

┌morové┐

┌atoli┐

└katolickou┘

└ú┘

└po┘

domů. Jedním z mála světlých bodů tohoto období bylo povýšení Brodu královské na město v roce 1637, jež se promítlo i do městského erbu. V následujícím období se a utrpených z postupně škod Brod stával vzpamatovával se významným centrem barokní kultury a vzdělanosti.

┌okamžiků┐

└┘

┌znaku┐

1 2 3 4 5 6 7 8

└střediskem┘

Vyrostly zde nové kostely a v roce 1674 zde vstal klášter kosých augustiniánů. V roce 1735 bylo ve městě založeno i první latinské gymnázium v čáslavském kraji. V roce 1850 se Německý Brod stal sídlem hejtmanstva a dalších rakouských státních úřadů. Po vzniku republiky

└z┘

┌b┐

└┐

└i┘

└┘

zaznamenává město mnoho změn. V roce 1870 se nástavbou železniční trati Prahou a Vídní stal Uherský Brod výstavným centrem hospodářským kraje. Začíná stavební a podnikatelská konjunktura, která vrcholí v době před první světovou válkou. Vznikají nové obytné čtvrti,

┌výs┐

└mezi┘

┌ýznamn┐

└prosperita┘

└o┘

provádí se elektrifikace a plynofikace města. Léta životě kapitolu smutnou okupace v nacistické znamenají města. Německý Brod je prohlášen za říšské město a dostává nacistickou zpravu. Již 5. května 1945, po obdržení zpráv o vypuknutí Pražského povstání, svolán

1 2 3 4 5 6 7

└┘

┌s┐

└je┘

místní národní výbor, ihned jenž město přejmenovává na Havlíčkův Brod na památku našeho významného vlastence, politika, revolucionáře a spisovatele Karla Havlíčka Borovského. Rychle roste číslo obyvatel a staví se nové čtvrti (např. sídliště Pražská, Žižkov, Výšina). Nyní

si však pouze klást otázky, nakolik socialistická architektura spolu s necitlivými zásahy do původní nástavby poškodily původní historický charakter města. I malebným Havlíčkův Brod zůstává přesto městem, jež bude snad přitahovat milovníky historie i okolní krásné

přírody. V roce 1960 Havlíčkův Brod stává okresním městem. Během jejich návštěvy je zde může zaujmout:

→ Nová radnice ← Původně Stará rychta pochází ze 13. stí, úpravy jsou z konce 15. století mimo neobarokní průčelí z roku 1913. Dům patřil odedávna k domům právozárečným,

poloviny se od městský při první něm pivovar připomíná 16. století do roku 1836. V 17.-18. století nesl ten to dům s hostincem název „U Zlatého jelena“, v 18.-19. století „kasárna“, protože sídlem vojenské posádky. Roku 1891 byla budova přebudována pseudogoticky a

metamorfována na radnici. Za pozornost stojí v přízemí valeně sklenutá síň s centrálním sloupem zvaný „Hnát“ zvýrazněná lunetami. → Stará radnice ← Původně pozdně gotická stavba, přestavěná po požáru roku 1662. V patře se nachází velická síň s valenou vyzdobenou klenbou

štukovými rámy z roku 1668. V renesančním štítu budovy s vysokou atikou s cimbuřím je ve výklenku Brodská smrt, kostlivec zvaný, který drží kosu s latinským nápisem „Qua hora nescis“ - překlady „Kterou hodinu nevíš“. Celá budova, rekonstruovaná před rokem 1974,

□

□ ~

→ novináře

□ počet

√ lze u

↑

□ výs

1 2 3 4 5

→ vždy

√ se □ Brod □

→ ← □ století

→ novobarokní

1 2 3 4 5 6 7 8 9

□ 1 ↑

□ K √ byl

□ barokně

□ proměněna

→ ~ □

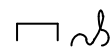
→ ← ↓

□

□ ~

_____ kurzíva √ v

slouží zemské krajské knihovně a společenským účelům.
 V původním gotickém přízemí byla zřízena vinárna.
 → Havlíčkův dům ← Dům č. p. 19 na Havlíčkově náměstí,
 původně zvaný Rolandovský, vyniká krásným nárožním
branýřem s věžičkou. Nyní se zde nachází sídlo Muzea

↳ *sklepení*

↳ *u*

↳ *arkýřem*

Vysočiny a památník Karla Havlíčka Borovského. Průčelí
 renesančního paláce ze 16. století po dvou požárech
 architekt roku 1871 novogoticky František upravil
 Schmoranz ze Slatiňan. V roce 1832 tento dům zakoupil
 kupec Matěj Havlíček, otec Havlíčka Karla. Pod arkýřem

↳ *domu*

1 2 3 4 5 6

je pamětní deska a na průčelí Havlíčkův medailon z roku
 1871. Muzejní expozice Karla Havlíčka perov je běžně
 přístupná veřejnosti. Dům číslo popisné, dříve zvaný
 Křenkovský. Pozdně gotický dům z půlky 15. století,
 vyniká gotickou krásnou hřebínkovou klenbou ve vstupní

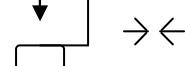
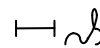
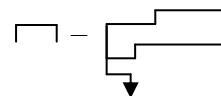
↳ *v bytě* ↳ *u*

↳ *50*

↳ *konce*

síni hebolí mázhauzu. V domě jsou dochované původní
 renesanční klenby, průčelí bylo upravováno v letech
 1738 a 1862. Šest polí gotické sklípkové klenby je
na neseno dvojicí hranolových sloupů s vytesanými
tordovanými dříky. → Malinův dům ← Upravován renesančně

kolem 16. století. Pozdně barokní průčelí domu pochází
 z let 1750-1760. → Hanusovský dům ← Nejstarší dochovaná
 zpráva o tomto měšťanském domě renesančním založení
 pochází z roku 1565. V přízemní síni jsou za ř dě n y dvě
 renesanční náhrobní manželek desky utrakvistického

↳ *o* ↳ *ho*

↳ *vez*

děkana Matěje Romence, přenesené z děkanského kostela.
 8 3 10 1 7 4 9 5 2 6
 obcí byl od Roku městskou Hanusovský a dům 1862 koupen
 roku 1910 do roku 1921 zde bylo sídlo krajského muzea.
 → Kašna se sochou Tritona ← Kamenná kašna s ochou Tritona,
 držícího na hlavě velkou kamennou mísu s delfínem, je

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

↳ *městského*

↳ *se*

patrně dílem jihlavského sochaře J. V. Prchala ze
 šklonku 18. století. Podle pověsti musel kašnu postavit
 na vlastní náklady místní ~~kovář~~ Koudela z trestu za
 nedodržování stanovené velikosti a kvality pečiva. Na
 původním místě tzv. Koudelovy kašny stávala ještě na

7

konce

pekař

7

začátku 18. století kašna pozdní gotických tvarů.

7

→Morový sloup←Uprostřed náměstí stojí barokní morový
 sloup, zvaný také mariánský, sochou Panny Marie na
 vrcholu a se patronů sochami svatého Floriana a Jana
 Nepomuckého na podstavci.↓Mariánský sloup byl postaven

→←

7

7

v období let 1702-1717 neznámým autorem.→Stamicův dům←
 Rohový dům na Havlíčkově náměstí s číslem popisným 160,
 původně zvaný Rejnovský. Držitelem toho renesančního
 domu pocházejícího z konce 16. století byl na počátku
 18. století městský varhaník Antonín Ignác Stamic,

7 7 →←

7

7

7

Václava hudebníka Antonína Jana vynikajícího Stamice,
 který se zde v Brodě Německém narodil v roce 1717 a
 později se proslavil také jako houslista, kapelník a
 skladatel, zakladatel tzv. mannheimské instrumentální
 školy. Ve výklenku podstavce je soška svaté Rozálie.

1 2 3 4 5

7

7

7

7

→Dům u Zlatého lva←Renesanční stavba ze 16. století byla
 zbarokizována v polovině století osmnáctého. Uvnitř
 býval v něm nejstarší známý brodský hostinec, který je
 připomínán již v roce 1559. Pravděpodobně v pokojích
 Rudolf zemřel Jan hostince Trčka tohoto pán v 1634 roce

→← budova

7

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

z Lípy, poslední z tohoto proslulého rodu. Dům číslo
 popisné 176. Při opravě domu v roce 1972 byly nalezeny
 opěrné pilíře bývalého podloubí, z středověký byl
 ponechán a zůstal nezazděn.→Galerie výtvarného umění←
 Měštanský na dům Havlíčkově náměstí č.p. 18, zvaný

7

7

→←

7

Chmelvodovský a později Stará lékárna, pochází z první poloviny 15. století. Při jeho poslední rekonstrukci provedené galerií výtvarného umění byly objeveny četné gotické a renesanční architektonické prvky včetně fragmentů gotického sedlového portálu a rovněž lomeného

kurzíva 1.

oblouku v 2. nadzemní podlaží. Z mnoha archeologických nálezů vynikají pozdně prořezávané gotické kachle velmi vzácně se vyskytující v měšťanském prostředí v Čechách.

G

ul

im ul

→Kostel Nanebevzetí Panny Marie←Kostel Nanebevzetí Panny Marie tvoří dominantu města v severovýchodním rohu

→← P

náměstí. Dům byl několikrát značně radikálně přestavěn především v 17. a 18. století. Původně raně gotická

ul

stavba byla několikrát přestavěna. Barokní klenba byla nad ním vztyčena roku 1707. Součástí chrámu je mohutná jedním nejstarších věž z s čtyřboká našich čtyřpatrová

↑ kopule

1 2 3 4 5 6 7 8

zvonů Vilémem, patřícím pravděpodobně kolem roku 1335.

ul

Další tři zvony nesou jména Václav a Barbora. Výraznou zajímavostí jsou kostelní staročeské hodiny s velkým

dva

čtyřadvacetihodinovým ciferníkem. V šestnáctém století proběhly četné renesanční přestavby s barokními štíty.

Veřejnosti přístupná je věž kostela, která poskytuje ojedinělou vyhlídku město a okolí. →Památková zóna←Od roku 1990 je střed města uznán jako chráněná historická zóna. Ta zahrnuje zejména náměstí, které je vlastně původní náměstí z druhé poloviny třináctého století.

pos

na →←

památková

ě

im rynek

Předpokládá se, že po požáru roku 1340 byly dřevěné domy nahrazovány klenutými na gotických protáhlých

až

kamennými

parcelách. Severní a východní strana náměstí byla opatřena podloubím, která bylo v roce 1850 zrušeno.

a

é

dnes náměstí chodby na podzemní mají Domy ještě často

1 2 3 4 5 6 7 8 9

středověkého původu a sklepy, které bývaly vzájemně propojeny a vedly až do středu náměstí. → Městský park ←
 Roku 1889 Budoucnost okrašlovacím založeny byly spolkem
 městské sady - [park] [nynější], který od roku 1919 patří
 městu. ↓ Kaskádou devíti rybníků / přechází do areálu

příměstských lesů až po obec Kník. Odpočinek skýtá
 altán s krásnou vyhlídkou, dětský hrad nebo sportovní
 areál Kotlina. Na [t]dete [řady] také pomníky Vojtěcha
 Weidenhofferů, Havlíčkovy matky, [terzo] Bedřicha Smetany
 a [taktéž] dominantní [Karla] [sochu] Havlíčka Borovského.

→ Socha Karla Havlíčka Borovského ← Dominantou městského
 parku Budoucnost je socha Karla Havlíčka Borovského. Na
 rozloze 25 ha najdete zajímavé druhy flóry, k nimž
 patří zmarličník, kaštanovník nebo lyrovník. [T]a [p]ochází
 ze [sbírky] akademického sochaře Bohumila Kafky z roku

1924. Za odvězena světové z druhé války města byla na
 příkaz okupační [řprávy], ale podařilo se ji ukrýt. Po
 válce pak byla znovu vztyčena v parku „Budoucnost“ u
 památníku padlých ve 2. [válce] [světové] a slavnostně
 odhalena v r. 19[3]6 za přítomnosti prezidenta Edvarda

Beneše. V parku najdeme také bys[ť]tu matky K. Havlíčka
 Borovského, kterou vytvořila sochařka Vlasta Dohnalová
 [ř] Pešanová. Je pohřbena na tzv. starém hřbitově u
 kostela sv. Vojtěcha. Havlíčkova matka Josefína, rozená
 Dvořáková, se narodila v roce 1791 a zemřela roku 1884

v Německém Brodě. → Štáflova bašta ← Městské opevnění bylo
 postaveno v období let 1310–1350. Z této hradby se do
 [zítřka] dochovala jen jedna nárožní věž[íčka] - Štáflova
 bašta - s úsekem hradby u gymnázia. Z parkánové hradební
 zdi z konce 15. století [dochovány] [zůstaly] hradební pasy

└ ē

→ ←

1 2 3 4 5

┌ ┐

└ park

└ y

┆ ┌ zde

┌ bystu

┌ ∞ ┌

→ ←

┆ ↓

┌ ∞ ┌ P

┆ ∞ ┌ dílny

1 2 3 4 5 6 7

┌ s

┌ kurzíva

┌ ┐

└ 4

┆

└ ∞ ┌

→ ←

┌ dneška ┌ ∞

┌

┌ ┐

s věžem na východní straně městského jádra a v jižní až jihozápadní části města u řeky Sázavy. V roce 1957 V otevřen na dochované baště památník malíře Otakara Štáflo. Vidět zde můžete mnohé originální předměty dokumentující jeho život a dílo, ale také Štáflovy

baštami

V byl

některé

plastické obrazy života ze Karla Havlíčka Borovského.

T_r

Poslední asanace Štáflovy bašty byla věnována 100^{9 3 7 1 4 8 5 2 6} oslav narození v výročí a době otevřena Štáflova byla

renovace stému

1 2 3 4 5 6 7 8 9

250letého trvání gymnázia v Havlíčkově Brodě. Pověst praví, že ve studánce byla zázračná, uzdravující voda.

XKostel Nejsvětější Trojice<Kostel Nejsvětější Trojice tvoří pětiboká centrální stavba z let 1719-1720, k níž byla v r. 1731 přistavěna nová křídla. Podle pověsti prý v děkanské zahradě vyrostl petrklíč se třemi květy, které symbolizovaly Nejsvětější Trojici, a to dalo

→←

šest

dvě ↕

tulipán

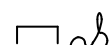
podnět k postavení kostela, který je dodnes okrasou městského parku. Trojboká kaple svatého Kříže byla postavena na místě studánky bývalé u kostela svaté

S

Trojice v roce 1761. Od kaple vedla tzv Křížová cesta ke Kalvárii. Dochovala se jen jedna barokní kaplička

takzvaně

zastavení na této cestě. Budova bývalého gymnázia< Položení gymnasia, zvaného „Carolinum“, bylo umožněno především mecenášským darem Kateřiny Barbory Kobzinové, vdovy po rychtáři císařském. Po její smrti bylo 4. listopadu 1735 otevřeno a stěhovalo se až roku 1815,

↕ →←

Zal _____ kurzíva

do

^{3 5 2 4 1} ve augustiniánském zakotvilo zrušeném kdý klášteře, postaveném v letech 1679-1733 podle projektu G. B. D. Carravalliho z Chrudimi. Od roku 1908 sídlí okresní úřad, od roku 2003 různé státní organizace. Brodské gymnasium navštěvovala řada známých osobností - Josef

1 2 3 4 5

V zde

instituce

názi ⊥ s

Dobrovský, Karel Havlíček Borovský, Bedřich Smetana a
jiní.→Klášteřní kostel sv. Rodiny←Klášteřní kostel byl
založen v letech 1679-1696. Roku 1725 byl při severní
straně klášteřního kostela navíc přistavěn Boží hrob.
6 3 5 7 2 4 1
presbytářem s uzavřeným má stavba trojboce Jednolodní

→←

┌┐ budován

┌┐

1 2 3 4 5 6 7

tři podle valené kletby s lunetami a pasy. V západní
části je kruchta s poprsnicí, zdobená freskou ze 40.
let 18. století a soudobou kovanou mříží. Kostel včetně
celého barokního mobiliáře mimo jiné se sochami Ignáce
Rohrbacha a obrazy Siarda Noseckého je veřejnosti.

┌┐ ⊥ n

┌┐ čtyřicátých

┌┐

┌┐ zpřístupněn